

**Høring over udkast til national handlingsplan for biodiversitet
Journal nr 2024 - 8128**

København sept 2024

Til Miljøministeriet
Att.: Anders Kalsbøl

Verdens Skove takker for muligheden for at kommentere på udkast til Danmarks kommende biodiversitetsstrategi- og handlingsplan (NBSAP).

Vi vil først og fremmest gerne påpege, at denne meget korte høringsperiode ikke er rimelig eller fordrende for en fyldestgørende feedback. Dette høringssvar indeholder vigtige nedslagpunkter, men er ikke en udtømmende oversigt over alt hvad der mangler i denne NBSAP.

Dernæst kommer at udkastet til Danmarks NBSAP ikke lever op til kriterierne for en NBSAP, hvor der skal foreligge både strategier, målsætninger og planer for at opfylde disse. Det er ikke gjort med en opstilling af tiltag, uden redegørelse for hvordan dette får os i mål inkl med planer og programmer. NBSAPen har således mere karakter af en status over, hvad der er gennemført eller igangsat.

Der mangler præcise angivelser af baseline, for de enkelte indsatser samt klart definerede målsætninger og indikatorer. Det gælder for alle indsatsområder og initiativer. Ligeledes savnes præcise tidspunkter for målopfyldelsen af de specifikke indsatser. Desuden savnes der en entydig strukturering af planen, så den følger i Kunming-Montreal aftalen's vedtagne mål.

GENERELT OM STRUKTUR OG PROCESS

En National Biodiversitets Strategi og Handlingsplan (NBSAP) skal ifølge vejledningen fra FN udgøre et hovedinstrument til at implementere Biodiversitetskonventionens tre overordnede målsætninger og tilhørende beslutninger på nationalt plan med involvering af alle relevante interessenter. Dokumentet skal redegøre for overvågningen, evaluere den hidtidige indsats, herunder hvad der har virket, opliste de nationale mål og deres relation til de internationale mål, identificere hvad der mangler for at kunne leve op til de internationale mål, og levere en plan for hvordan manglerne kan udfyldes. De sidste to punkter er selvfølgelig de vigtigste og udgør en såkaldt gap analysis eller mangel analyse.

Dette første udkast til den danske NBSAP lever langt fra op til de foreskrevne krav til en NBSAP. Mens dokumentet giver et godt overblik over de internationale mål og oplister en imponerende lang række af danske indsatsprogrammer, så er der ingen evaluering af hvad der hidtil er opnået, og ingen analyse af hvilke tiltag der har virket, hvor langt de nuværende danske mål og fremskridt er fra de internationalt vedtagne mål, og ingen plan for hvordan disse mangler skal indhentes. Udkastet er således en statusrapport, mens der i forhold til næsten alle målene mangler en strategi og handlingsplan for de kommende indsatser.

Fælles for rigtig mange af de internationale mål er at der faktisk findes et dansk indsatsprogram, men at den indsats er utilstrækkelig, at NBSAPen ikke identificerer de mangler der er, og ikke fremlægger en plan for at komme i mål endside en deadline for opfyldelsen af delmål. Dermed opfylder NBSAPen ikke det tilsigtede formål.

Samtidig er NBSAPen lavet uden ekstern involvering. Regeringen og Miljøministeriet bør invitere andre parter til at medvirke til NBSAPen. Dels vil det give en anden og måske mere objektiv vinkel, og dels vil det give et mere effektivt værktøj til implementering af de internationale mål. Regeringen kunne f.eks. have inviteret Biodiversitetsrådet som ekspertorgan til at være hoved eller medforfatter på NBSAPen, men har i stedet valgt ikke at forlænge rådets finansiering.

DANMARKS GLOBALE ANSVAR:

Dette udkast mangler planer for og beskrivelser af hvordan Danmark vil påtage sig sit internationale ansvar for at bidrage til at stoppe det globale tab af biodiversitet. Dette kunne være ved at integrere biodiversitetsmål i eksisterende indsatser, øge biodiversitetsfinansiering eller bistå med teknologi og kapacitetsopbygning. Samtidig skal internationale politikker som EUDR inkludere alle økosystemer og gælde for alle varegrupper.

KOMMENTARER TIL SPECIFIKKE MÅL OG RAPPORT PUNKTER

A) Land, hav og vand / Mål 1, 2 og 3

Mål 2:

Naturgenopretningsforordningen

Ift til målet om at genoprette 20 % af EU's land og havarealer i 2030 jvf Naturgenopretningsforordningen, så nævner rapporten at regeringen vil fremlægge en plan. Det er forståeligt at planen ikke allerede foreligger, da Naturgenopretningsforordningen er relativt ny, men der bør fastsættes en stram tidsfrist for hvornår denne plan ligger klar, i betragtning af at implementeringen skal ske indenfor de næste 6 år.

Mål 3:

30 % beskyttet natur

Ift det helt centrale internationale mål om 30 % beskyttet natur i 2030 på land og til havs, herunder 10 % strengt beskyttet natur, så findes der hverken noget tilsvarende dansk mål på

land og heller ingen plan for at opnå de 30%. Der nævnes en ambition om 20 % beskyttet natur på land fra Den Grønne Trepert (Aftale om et grønt Danmark), men dette er hverken en politisk vedtaget plan eller et mål, men blot et forslag fra en gruppe af interessenter. De 20 % er endda langt fra det internationale mål om 30 % beskyttet natur.

Udkastet til NBSAP indeholder blot en status på vores nuværende indsats og her rapporteres på 15 % beskyttet landareal, som regeringen har meldt til EU. Det er dog tvivlsomt om en uafhængig instans ville finde, at alle 15 % reelt lever op til IUCN's internationale kriterier for beskyttede naturområder, hvor biodiversitet skal være førsteprioritet. Mange af arealerne er enten blot landskabsfredninger med landbrug eller skovbrug, som reelt blot er en brugszoner, eller udgøres af andre typer af beskyttelse som paragraf 3 eller Natura 2000, men er stadig genstand for kommerciel jordbrugsproduktion, golfbaner eller andet der ikke giver biodiversitet første prioritet.

Ifølge Biodiversitetsrådet findes der i Danmark 0 % land areal, der pt kan bekræftes som strengt beskyttet, og selv hvis de vedtagne men endnu ikke implementerede naturnationalparker bliver til strengt beskyttet natur vil de kun udgøre 0,6 %.

Til havs er den danske position noget bedre med en vedtaget Havplan for at nå op på 30 % beskyttet hav, herunder en gradvis optrapning fra de nuværende opgivne 4 % strengt beskyttet havnatur til 10 % i 2030. Imidlertid viser den hidtidige implementering at [regeringen ikke har forstået](#) at strengt beskyttelse betyder at der ikke kan tillades jagt, fiskeri eller infrastruktur, hvorved grundlaget for planen falder fra hinanden.

Den danske NBSAP bør henvise til en tabel over hvilke beskyttede naturområder der tælles med, deres størrelse og beskyttelsesstatus som bekræftet af en uafhængig og kvalificeret instans. Den danske regering bør anerkende, at IUCN's kriterier for beskyttede områder skal opfyldes til fulde uden snyd eller forskelle mellem indrapporteringer og reel implementering. Bundtrawl, kommerciel skovdrift, minedrift og større energi-infrastruktur kan ikke tillades i beskyttede naturområder, og i strengt beskyttet natur er der endvidere nul-tolerance for jordbrug, jagt, fiskeri eller anden brug der på nogen måde kompromitterer biodiversiteten og økologisk integritet.

Desuden skal NBSAPen naturligvis indeholde en plan for hvordan og hvornår Danmark når op på 30% beskyttet natur både på land og til havs, mens det er nærliggende også at inkludere en plan for opnåelse af 10% strengt beskyttet natur som foreskrevet af EUs biodiversitetsstrategi. Alt andet vil være at en klar omgåelse af de allervigtigste internationale naturbeskyttelsesmål, som Danmark officielt har tilsluttet sig, og som er fundamentet til at afhjælp den sjette masseuddøen af arter og tab af biodiversitet.

Naturnationalparker

Naturnationalparker både til lands og på hav har ligget stille, bør fremskyndes og kraftigt udvides. De udgør kun 0,6 % til lands mod et internationalt mål om strengt beskyttet natur på

10 %.

Nationalparker

Nationalparker nævnes, men nationalparklovgivningen giver ingen beskyttelse og implementeringen er af meget svingende kvalitet. Det er tvivlsomt, om nationalparker bidrager omkostningseffektivt og med noget reelt til naturbeskyttelse, og de bør måske i bedste fald fungere som bufferzoner for NNPer.

Urørt skov

De 75.000 ha urørt skov, der implementeres ved udgangen af 2026 er omtalt. Der er imidlertid ingen mål eller planer for yderligere skovnatur, til trods for at det ville være oplagt for et skov-domineret land som Danmark ift at nå i mål med 30 % beskyttet natur. Det nævnes heller ikke at der langt fra er afsat tilstrækkelige midler til naturlig hydrologi og store planteædere i de 75.000 ha urørte skove, hvorfor de urørt skove ikke kommer til at leve op til deres biodiversitets-potentiale. Det er en kæmpe mangel når de 75.000 ha er blevet afsat.

Danmark bør:

- Danmark bør hurtigst muligt og senest i 2025 vedtage en biodiversitetslov der foreskriver beskyttelse af 30% af Danmarks areal, herunder 10% strengt beskyttet, inden 2030.
-
- Udvikle specifikke genopretningsplaner for truede arter i rødlistevurderinger inden 2030, herunder store rovdyr, og sørg for, at de nødvendige ressourcer allokeres for at opnå dette.
-
- Udfase subsidier der fører til ødelæggelse af økosystemer.
- Etablere bedre forvaltning af konflikter mellem vilde arter og mennesker, og øge accepten af og tolerance over for vilde dyr.
- Støtte og fremme naturbrug, der ikke indebærer forbrug, såsom naturturisme, fuglekiggeri og naturfotografering.
- Gøre en indsats for at genindføre vilde arter, især nøglearter som store rovdyr og planteædere.
-

Danmark bør arbejde for følgende på den internationale scene:

- Tale for anerkendelsen af den rolle, som de globale fødevarer systemer spiller i biodiversitetstab i internationale forhandlinger, og fremme reguleringer, der stopper artsudryddelse og tab af genetisk mangfoldighed drevet af fødevarerproduktion
- Sikre at alle økosystemer og alle produkter inkluderes i EUDR, for at sikre at vores forbrug ikke ødelægger natur og økosystemer i andre dele af verden.
- Forbedre internationale politiske instrumenter til at forhindre ødelæggelse af fauna, krybskytteri og udnyttelse af truede arter til handel.
- Udvikle internationale politiske instrumenter, f.eks. traktater eller reguleringer, der støtter bæredygtig brug og produktion af små landbrugere, subsistenslandbrugere og

lokalsamfund, hvor ikke-dødelige metoder til sameksistens med vilde dyr er en integreret del af bæredygtighed.

B) Arter / Mål 4, 5, 6 og 9

Strategi for truede arter

Det er fint, at der i 2023 blev lavet en "Strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter". Det kan hjælpe udvalgte arter, der er særligt truede og med specielle og specifikke beskyttelseiltag som ændrede jagttider, ynglefred, kunstige ynglehuller, træveteranisering etc. Overordnet er hovedproblemerne imidlertid mangel på levesteder og omfattende næringsstofforurening fra landbruget, og det er primært her der skal sættes ind med beskyttelse af 30 % naturområder og restriktioner på landbrugets anvendelse af gødning.

Faunakriminalitet

"Styrket indsats for faunakriminalitet" (skulle være **imod** faunakriminalitet) er alt for slap. Der nævnes faste bødestørrelser og frakendelse af jagttegn, mens der i andre lande idømmes op til mange års frihedsberøvelse for tilsvarende forbrydelser. Der er i Danmark en usædvanligt svag moral ift faunakriminalitet, og når risikoen for at blive opdaget og dømt er så lille, er det ekstra vigtigt med en radikalt højere strafferamme for at afskrække mod faunakriminalitet.

C) Forurening / Mål 7

Den mest afgørende forurening for biodiversiteten er næringsstofforurening fra transport, industri, husholdninger, og især landbrug. Der er gennem årtier iværksat forskellige strategier og ingen af dem har opnået de ønskede resultater. I stedet er situationen på land og især til havs blevet gradvis forværret. Der kræves mere radikale indgreb især ift landbruget, og ingen af de nævnte indsatser forventes at opfylde målene. Hvis "Aftale om et grønt Danmark" bliver gennemført i den foreslåede form med omlægning af 390.000 ha landbrugsjord, vil det være et afgørende skridt i den rigtige retning. Imidlertid har eksperter anslået, at 600.000 ha skal omlægges for at opnå en god tilstand i havet om adskillige årtier, når tiltagene omsider begynder at slå igennem årtiers akkumulerede næringsstofforurening. Så der mangler stadig planer for omlægning af yderligere 210.000 ha til anden arealanvendelse uden brug af gødning. Yderligere udskydelser af den nødvendige indsats kan betyde, at havet tidligst opnår en god tilstand henimod slutningen af dette århundrede.

Mål 16:

Ifølge FN's Resource Panel står produktionen af fødevarer, biomasse og materialer for 90 procent af tabet af natur og biodiversitet samt 50 procent af de globale udledninger. Samtidig udgør ændringer i arealanvendelse, såsom skovrydning, landbrug og urbanisering, den største direkte trussel mod biodiversiteten.

Som en del af vores globale ansvar bør Danmark tage ansvar for hvilket pres vores forbrug ligger på biodiversiteten i resten af verden. EUDR er et potentielt rigtig stort første skridt på vejen. Danmark bør arbejde på at EUDR dækker alle økosystemer og gælder for alle varegrupper, så vi ikke blot skubber problemet ud af skoven. Ligeledes bør Danmark arbejde på at Merkosur- og andre handelsaftaler indeholder stærke safeguards således at øget handel ikke fører til degradering af økosystemer og biodiversitetstab.

Danmark bør ligeledes tage stilling til vores konkrete forbrug. Her kan nævnes vores rekordstore forbrug af biomasse og biobrændsler, som belaster store arealer udenfor vores eget land, ligesom vores enorme import af soja sætter et kæmpe aftryk. Det er nødvendigt at udfase brugen af træbiomasse i tråd med Klimarådets anbefalinger senest i 2030. Ligesom det er nødvendigt at mindske vores forbrug af soja til dyrefoder.

Mål 18:

Der er ingen redegørelse for hvordan Danmark vil identificere og stoppe subsidier og investeringer der skader biodiversiteten, udover direkte subsidier til fossile brændsler. Men denne undersøgelse skal indeholde mange flere fokusområder og se på indirekte subsidier også. For at opfylde dette mål skal Danmark fremlægge en plan for, hvordan det vil sikre, at ingen danske subsidier forårsager biodiversitetsødelæggelse.

Danmark bør:

- Iværksæt straks nationale analyser for at identificere incitament, herunder subsidier, der er skadelige for biodiversiteten inden 2025, og gennemgå kritisk alle nationale subsidier, der kan have en negativ indvirkning på naturen, med henblik på at eliminere eller om dirigere dem, især inden for landbrug, skovbrug, olie, transport, akvakultur, energi og mineraludvinding.
- Aktivt arbejde for at eliminere, udfase eller reformere incitament, herunder subsidier, der er skadelige for biodiversiteten i EU og andre internationale samarbejder.
- Stop og undgå offentlige investeringer i industrier, der er skadelige for biodiversiteten.
- Undlad at yde offentlig støtte til store erhvervsprojekter, indtil arealanvendelsesplanlægning og miljøpåvirkninger er blevet afklaret.
- Reducer offentlig finansiering til geologisk kortlægning med henblik på offshore olie- og mineraludvinding.
- Skær offentlig finansiering til forskning og innovation inden for skadelige udvindingsindustrier, såsom offshore olie- og dybhavsminedrift.
- Udform den nationale ramme for finanssektoren, så både investeringer og lån tager hensyn til naturen.
- Sørg for, at ingen finansielle strømme investeres i aktiviteter, der enten direkte eller indirekte krænker oprindelige folks rettigheder.

Mål 19:

Selvom investeringer i foranstaltninger, der beskytter biodiversiteten, er økonomisk fordelagtige på lang sigt, kræver den nuværende tilstand af naturen meget høje indledende investeringer. Det er estimeret, at der i gennemsnit skal mobiliseres mindst 700 milliarder USD om året frem til 2030 for at opnå målene i Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (KMGBF). Mål 19 efterspørger mobiliseringen af 200 milliarder USD om året, hvoraf 20-30 milliarder USD årligt skal mobiliseres fra biodiversitetsrelaterede internationale finansielle ressourcer fra udviklede lande til udviklingslande. Finansiering af foranstaltninger i udviklingslande vil være afgørende for en effektiv implementering af KMGBF. Danmark skal bidrage med sin rimelige andel (fair share) af finansieringen for at sikre den globale gennemførelse af aftalen.

[En rapport fra ODI](#) har estimeret, at Danmarks retfærdige andel af de årlige 20 milliarder USD svarer til 220 millioner USD. Dette mål er baseret på udviklede landes historiske ansvar for biodiversitetstab, betalingsevne (målt ud fra BNI) og population. I 2021 har Danmark leveret 80 millioner USD, svarende til 35% af vores retfærdige andel af de årlige 20 milliarder USD. Til sammenligning har Norge og Sverige leveret henholdsvis 223% og 102%. Danmarks indsats er dermed langt fra tilstrækkelig, og selvom NBSAPen bekendtgør allokeringen af flere midler til grønne formål i udviklingslande, mangler der en afklaring af, hvorvidt dette får os i mål samt om disse midler er nye og additionelle eller om de blot omdisponeres fra allerede allokerede midler til udvikling. Derudover bør der udarbejdes en strategi for, hvordan Danmark kan leve op til vores retfærdige andel, og dermed hvor stort Danmarks årlige bidrag skal være for at leve op til vores rimelige andel.

Danmark bør:

- Udarbejde en konkret finansieringsstrategi med klare milepæle frem til 2030 for at mobilisere tilstrækkelige midler til national implementering af KMGBF.
- Støtte implementeringen af nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner i lavindkomstlande.
- Sikre, at alle finansierede projekter, der finder sted i eller nær oprindelige folks territorier, land og vandområder, har en særskilt proces for konsultation og indhentning af samtykke i overensstemmelse med retten til frit, forudgående og informeret samtykke.
- Target 19 skal implementeres i overensstemmelse med Sektion C.a i beslutning 15/4, med særlig opmærksomhed på oprindelige folks grundlæggende rettigheder i Target 19.d.
- Prioritere, sikre og øge direkte og retfærdig adgang for oprindelige folk og deres organisationer til tilstrækkelige, nye og bæredygtige finansielle ressourcer.
- Forpligte sig til at styrke nationale bidrag til New York Declaration on Forests, Glasgow-pledgen om at stoppe skovrydning samt FNs verdensmål for bæredygtig udvikling (SDGs) om at stoppe skovrydning inden 2030, for at genoplive disse mål internationalt.

- Styrke integrationen og synergierne mellem tiltag under klima- og biodiversitetskonventionerne, mens finansielle forpligtelser og rapportering holdes adskilt og sikrer, at klimarelaterede medfordele ikke har en urimelig indflydelse på prioriteterne for tildeling af biodiversitetsfinansiering.
- Find løsninger for at sikre, at de stigende mængder biodiversitetsfinansiering ikke omdirigerer ODA fra andre presserende udviklingsmål, herunder ved at:
  - a. Sikre, at rapporteringsrammen under GBF giver vejledning om betydningen af "ny og additionel" finansiering og adresserer problemer med dobbelt- eller tredobbelt rapportering af biodiversitetsfinansiering som klimafinansiering og/eller ODA.
  - b. Foreslå nye kilder til offentlig finansiering, såsom skatter og afgifter på miljøskadelige aktiviteter, for at sikre forurenere-betaler-princippet.
- Fremme Target 19.f om kollektive handlinger og ikke-markedsbaserede tilgange til ressourcemobilisering i implementeringen af KMGBF.
- Hvis Biodiversitetskreditter skal anvendes bør Danmark anvende/udarbejde en forsigtighedsstrategi for betaling for økosystemtjenester og offsetting mekanismer for at begrænse risikoen for eskalering af biodiversitetstab nationalt, regionalt og lokalt.

Verdens Skove uddyber gerne ovenstående.

Mange hilsner

Gry Bossen

Teamleder af Politik og Engagement